

Usmernenie k všeobecným pravidlám ospravedlňovania neprítomnosti žiaka vo výchove a vzdelávaní v strednej škole

Usmernenie nadobúda účinnosť 1. februára 2026

Číslo: 2026/9999:1-A3720

Usmernenie nadväzuje na zákon č. 176/2025 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“). Uvedenou novelou školského zákona sa v § 144 upravili pravidlá ospravedlňovania neprítomnosti detí plniacich povinné predprimárne vzdelávanie v materských školách a žiakov základných a stredných škôl vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „ospravedlňovanie“).

Usmernenie sa týka aj ospravedlňovania v stredných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

1. Ospravedlňovanie – všeobecne

Za dôvod ospravedlniteľnej neprítomnosti žiaka na výchove a vzdelávaní sa uznáva najmä:

- choroba alebo úraz,
- lekárom nariadený zákaz dochádzky do školy,
- mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky,
- náhle prerušenie premávky hromadných dopravných prostriedkov,
- mimoriadne udalosti v rodine alebo
- účasť dieťaťa na súťažiach, ak nejde o reprezentáciu školy.

Neprítomnosť žiaka **ospravedlňuje stredná škola** na základe žiadosti jeho zákonného zástupcu, zástupcu zariadenia alebo plnoletého žiaka.

Stredná škola si upravuje v školskom poriadku:

- podrobnosti o **spôsoboch preukazovania** dôvodov neprítomnosti žiaka na výchove a vzdelávaní,
- **lehotu**, v ktorej je zákonný zástupca, zástupca zariadenia alebo plnoletý žiak **povinný preukázať dôvody neprítomnosti** žiaka na výchove a vzdelávaní,
- podrobnosti o **dokladoch** preukazujúcich dôvody neprítomnosti žiaka na výchove a vzdelávaní,
- ďalší postup školy v prípade neospravedlnenej neprítomnosti žiaka, vrátane možných uložení opatrení vo výchove, zníženia známky zo správania a oznámenia príslušným orgánom verejnej správy (napr. obci, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately).

2. Režimy ospravedlňovania z dôvodu ochorenia

Školský zákon upravuje **dva režimy - prísnejší režim a miernejší režim**, v rámci ktorých je škola **povinná ospravedlniť neprítomnosť žiaka, ktorá vznikla z dôvodu ochorenia na základe potvrdenia od lekára;**

- pod ochorením sa rozumie nielen choroba (napr. chrípka), ale aj úraz alebo alergická reakcia.

Ustanovenia § 144 ods. 11 a 15 školského zákona umožňujú, aby škola ospravedlnila neprítomnosť žiaka bez predloženia potvrdenia od lekára výlučne v prípade, ak ide o vyučovacie dni alebo vyučovacie hodiny vymedzené zo zdravotných dôvodov. Školský zákon neupravuje možnosť „automatického“ ospravedlnenia neprítomnosti žiaka z iných ako zdravotných dôvodov.

Neprítomnosť žiaka z iných ako zdravotných dôvodov ospravedlňuje škola postupom určeným v školskom poriadku. Vyučovacie dni alebo vyučovacie hodiny ospravedlnené z iných ako zdravotných dôvodov sa odporúča (z dôvodu lepšej prehľadnosti pri evidencii povoleného limitu ospravedlnení bez lekárskeho potvrdenia) evidovať oddelene od neprítomnosti ospravedlnenej z dôvodu ochorenia alebo úrazu.

Prísnejší režim v SŠ

Lekárske potvrdenie sa vyžaduje, ak neprítomnosť žiaka z dôvodu ochorenia trvá:

- viac ako 5 po sebe nasledujúcich vyučovacích dní (po sebe nasledujúcich pracovných dní, v ktorých mal žiak dochádzať do školy; napr. ak žiak chýba štvrtok, piatok, pondelok, utorok, streda = spĺňa podmienku 5 po sebe nasledujúcich vyučovacích dní), alebo
- počas polroka školského roka viac ako trojnásobok týždenného počtu vyučovacích hodín určených **v príslušnom učebnom pláne školského vzdelávacieho programu okrem nadväzujúcich foriem odborného vzdelávania a prípravy podľa § 45 školského zákona.**

Ak nastane aspoň jedna z vyššie uvedených možností, vyžaduje sa ospravedlnenie vymeškaných vyučovacích hodín, ktoré prevyšujú uvedené hodnoty, lekársym potvrdením.

Miernejší režim v SŠ

Lekárske potvrdenie školský zákon vyžaduje ak neprítomnosť žiaka trvá:

- viac ako 5 po sebe nasledujúcich vyučovacích dní (napr.: žiak chýba od pondelka do štvrtka nasledujúceho týždňa),
- počas kalendárneho mesiaca viac ako dvojnásobok týždenného počtu vyučovacích hodín určených **v príslušnom učebnom pláne školského vzdelávacieho programu okrem nadväzujúcich foriem odborného vzdelávania a prípravy podľa § 45 školského zákona** alebo
- počas dvoch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov viac ako trojnásobok týždenného počtu vyučovacích hodín určených **v príslušnom učebnom pláne školského vzdelávacieho programu okrem nadväzujúcich foriem odborného vzdelávania a prípravy podľa § 45 školského zákona.**

Ak nastane aspoň jedna z vyššie uvedených možností vyžaduje sa ospravedlnenie vymeškaných vyučovacích hodín, ktoré prevyšujú uvedené hodnoty na základe lekárskeho potvrdenia.

Iné odôvodnené prípady

Stredná škola môže vyžadovať potvrdenie od lekára aj v iných prípadoch, ako v tých, keď sa potvrdenie od lekára výslovne vyžaduje podľa školského zákona. Má ísť o odôvodnené prípady, napríklad:

- absencie sa často opakujú,
- škola má podozrenie, že sa neprítomnosť účelovo ospravedľňuje (napr. opakované telefonické ospravedlnenia bez zjavných dôvodov...).

Neprítomnosť žiaka počas vyučovacích dní alebo vyučovacích hodín z dôvodu ochorenia alebo úrazu, ktorá sa podľa § 144 ods. 11 alebo 15 školského zákona môže ospravedlniť bez lekárskeho potvrdenia, môže zákonný zástupca alebo plnoletý žiak preukázať lekársym potvrdením, ak ho má k dispozícii.¹⁾

Odporúča sa, aby školy pri ospravedľňovaní neprítomnosti žiaka zo zdravotných dôvodov, „ktorá presahuje zákonom ustanovené limity (alebo pri postupe podľa § 144 ods. 13 školského zákona), poskytovali zákonným zástupcom alebo plnoletým žiakom tlačivá podľa vzoru uvedeného v prílohe. Takýto postup umožňuje lekárom získať objektívnu informáciu o celkovej neprítomnosti žiaka zo zdravotných dôvodov. Školský zákon neupravuje formálne náležitosti lekárskeho potvrdenia na ospravedlnenie neprítomnosti na vyučovaní; lekárske potvrdenie preto môže mať štandardnú formu.

¹⁾ Lekár však nie je povinný vydať lekárske potvrdenie v prípadoch, keď počet vymeškaných vyučovacích dní alebo vyučovacích hodín nepresahuje rozsah, ktorý možno ospravedlniť bez lekárskeho potvrdenia.

Režim ospravedlňovania	Kedy sa vyžaduje lekárske potvrdenie?	Ďalšie podmienky
Prísnejší	- ak neprítomnosť trvá viac ako 5 po sebe nasledujúcich vyučovacích dní. - Ak žiak počas polroka vymešká viac ako trojnásobok týždenného počtu hodín podľa učebného plánu.	Východiskový režim pre všetky SŠ. Riaditeľ môže určiť miernejší režim, len ak škola v predchádzajúcom roku nepresiahla referenčnú hodnotu.
Miernejší	- ak neprítomnosť trvá viac ako 5 po sebe nasledujúcich vyučovacích dní. - ak žiak za kalendárny mesiac vymešká viac ako dvojnásobok týždenného počtu hodín. - ak žiak za dva po sebe nasledujúce mesiace vymešká viac ako trojnásobok týždenného počtu hodín.	Môže ho určiť riaditeľ školy, ak škola nepresiahla referenčnú hodnotu. Môže sa uplatniť aj od 15. marca, ak škola v 1. polroku nepresiahla polovicu referenčnej hodnoty.
Podrobnosti tohto postupu si školy upravujú v školskom poriadku. ! Vzor formulára lekárskeho potvrdenia, ktoré školy v takýchto prípadoch vyžadujú na ospravedlnenie neprítomnosti na výchove a vzdelávaní z dôvodu ochorenia žiaka, je uvedený v prílohe.		

3. Pravidlá uplatňovania režimov ospravedlňovania

Referenčnou hodnotou sa rozumie priemerný počet vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka školy za školský rok. Ak celá škola (všetci žiaci spolu) nepresiahne počas školského roka referenčnú hodnotu, môže riaditeľ školy určiť pre nasledujúci školský rok miernejší režim ospravedlňovania.

Pomernou časťou referenčnej hodnoty sa rozumie pomerný počet vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka školy za:

- polrok školského roka, t. j. ide o polovicu referenčnej hodnoty, alebo
- za dva mesiace školského roka, t. j. ide o 2/10 referenčnej hodnoty (počítajú sa len mesiace počas ktorých trvá školské vyučovanie podľa § 50 ods.1 – 3 školského zákona).

Ak škola nepresiahne v prvom polroku školského roka polovicu referenčnej hodnoty, riaditeľ školy môže určiť s účinnosťou od 15. marca miernejší režim.

- !**
- Ak škola** v polroku školského roka, keď začala spĺňať podmienky na miernejší režim presiahne za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace 2/10 referenčnej hodnoty, je povinná začať uplatňovať prísnejší režim od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom jej regionálny úrad jej presiahnutie oznámil.

Referenčnú hodnotu a pomernú časť referenčnej hodnoty **ministerstvo školstva zverejňuje na svojom webovom sídle.**

➤ Určenie režimu ospravedlňovania na príslušný školský rok

Riaditeľ školy môže určiť miernejší režim ospravedlňovania na príslušný školský rok, ak stredná škola v predchádzajúcom školskom roku nepresiahla referenčnú hodnotu.

Ministerstvo školstva vyhodnotí, na základe údajov o počte vymeškaných vyučovacích hodín, ktoré školy zasielajú mesačne do centrálného registra, či škola presiahla/nepresiahla referenčnú hodnotu a túto skutočnosť emailom oznámi príslušnému regionálnemu úradu školskej správy (ďalej len „regionálny úrad“) do 15. augusta školského roka, ktorý predchádza školskému roku, pre ktorý sa má určovať postup ospravedlňovania.

Regionálny úrad emailom oznámi presiahnutie/nepresiahnutie referenčnej hodnoty strednej školy vo svojej územnej pôsobnosti do 5 pracovných dní od oznámenia ministerstvom.

*Príslušný **regionálny úrad** školskej správy **oznámi stredným školám** skutočnosť, že riaditeľ strednej školy môže určiť miernejší režim ospravedlňovania prvýkrát na školský rok **2025/2026**, do 5 pracovných dní po zverejnení referenčnej hodnoty ministerstvom školstva*

Ak stredná škola nepresiahla referenčnú hodnotu, riaditeľ školy určí, či škola bude v nasledujúcom školskom roku postupovať v miernejšom režime, do 5 pracovných dní od oznámenia regionálnym úradom.

- !
- **Uplatnenie príslušného postupu riaditeľ školy oznámi regionálnemu úradu a zriaďovateľovi školy do piatich pracovných dní od oznámenia regionálnym úradom.**

V prípade zmeny režimu počas školského roka **odporúčame školám evidovať**, v ktorých obdobiach sa uplatňoval prísnejší a v ktorých miernejší režim, najmä kvôli spätnej kontrole ospravedlnených absencií.

➤ **Dodatočná možnosť určenia miernejšieho režimu**

Ak stredná škola postupuje v príslušnom školskom roku v prísnejšom režime, **riaditeľ školy môže dodatočne určiť**, že škola **prejde od 15. marca** tohto školského roka **do miernejšieho režimu**, ak v prvom polroku školského roka nepresiahne pomernú časť (1/2) referenčnej hodnoty.

Riaditeľ strednej školy dodatočne určí miernejší režim do 15. februára a do 5 pracovných dní oznámi jeho určenie emailom **príslušnému regionálnemu úradu**.

➤ **Dodatočná povinnosť uplatňovať prísnejší režim**

Ak stredná škola v polroku školského roka, keď začala spĺňať podmienky na miernejší režim, presiahne za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace pomernú časť (2/10) referenčnej hodnoty, je povinná uplatňovať prísnejší režim.

Ministerstvo školstva oznámi emailom príslušnému regionálnemu úradu **do 25. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúcom po dvojmesačnom posudzovanom období, že stredná škola v jeho územnej pôsobnosti presiahla pomernú časť referenčnej hodnoty a prestala spĺňať podmienky pre postup v miernejšom režime.**

- !
- **Regionálny úrad oznámi emailom strednej škole vo svojej územnej pôsobnosti presiahnutie referenčnej hodnoty do 5 pracovných dní a od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po tomto oznámení, škola je povinná pri ospravedlňovaní opätovne uplatňovať prísnejší režim.**

4. Informovanie o zmenách režimov ospravedlňovania

O tom, ktorý režim sa na strednej škole uplatňuje (vrátane zmien režimov počas školského roka), **riaditeľ školy preukázateľne a bezodkladne informuje:**

- zákonných zástupcov žiakov,
- zástupcov zariadení (napr. v prípade detí v náhradnej starostlivosti)
- plnoletých žiakov.

Odporúčaný spôsob oznámenia:

- prostredníctvom školského informačného systému alebo emailom,
- ak to nie je možné, v **listinnej podobe** s potvrdením o prevzatí.

Zákonného zástupcu, zástupcu zariadenia alebo plnoletého žiaka je dôležité informovať najmä o počte vyučovacích hodín, ktoré môže stredná škola ospravedlniť bez potvrdenia od lekára. Uvedený počet vyučovacích hodín vyplýva z učebného plánu, podľa ktorého sa žiak vzdeláva.

5. Úlohy jednotlivých subjektov pri ospravedlňovaní (všeobecne)

Zákonný zástupca/zástupca zariadenia/plnoletý žiak

- zodpovedá za dodržiavanie školského poriadku
- dbá o to, aby žiak dochádzal do strednej školy pravidelne a včas,
- oznamuje strednej škole bez zbytočného odkladu dôvod neprítomnosti žiaka,
- informuje strednú školu o zmene zdravotnej spôsobilosti žiaka, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania,
- predkladá doklad preukazujúci dôvod neprítomnosti žiaka v súlade so školským poriadkom.

Triedny učiteľ

- zodpovedá za dodržiavanie školského poriadku
- spolupracuje so zákonnými zástupcami/zástupcami zariadení/pedagogickými zamestnancami a odbornými zamestnancami,
- eviduje dochádzku a neprítomnosť žiaka,
- vyžaduje ospravedlnenie neprítomnosti žiakov, ktoré uschováva do konca príslušného školského roka,
- informuje včas zákonného zástupcu/zástupcu zariadenia alebo príslušného lekára pre deti a dorast, ak stredná škola vyžaduje lekárske potvrdenie alebo iný doklad potvrdzujúci dôvod neprítomnosti žiaka aj v prípadoch, keď sa potvrdenie od lekára výslovne nevyžaduje,
- oboznamuje zákonných zástupcov/zástupcov zariadení so spôsobom ospravedlňovania a s režimom ospravedlňovania, ktorý sa uplatňuje v strednej škole,
- navrhuje riaditeľovi opatrenia súvisiace s porušením školského poriadku týkajúce sa ospravedlňovania,
- preukázateľne oboznamuje zákonných zástupcov/zástupcov zariadení s nedostatkami súvisiacimi s ospravedlňovaním.

Riaditeľ strednej školy

- zodpovedá za vypracovanie a dodržiavanie školského poriadku,
- oznamuje príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a obci, že zákonný zástupca/príslušné zariadenie nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky
- zodpovedá za zasielanie údajov o vymeškaných vyučovacích hodinách do centrálného registra,
- môže určiť miernejší režim ospravedlňovania na školský rok,
- môže dodatočne určiť miernejší režim ospravedlňovania,
- oznamuje zákonným zástupcom/zástupcom zariadenia, ktorý režim ospravedlňovania sa bude uplatňovať,
- oznamuje regionálnemu úradu dodatočné určenie miernejšieho režimu,
- oznamuje zriaďovateľovi uplatnenie príslušného režimu ospravedlňovania.

Regionálny úrad

- oznamuje emailom stredným školám vo svojej územnej pôsobnosti presiahnutie/nepresiahnutie referenčnej hodnoty,
- oznamuje emailom strednej škole vo svojej územnej pôsobnosti dodatočnú povinnosť uplatňovať prísnejší režim.

Ministerstvo školstva

- zverejňuje referenčnú hodnotu a pomernú časť referenčnej hodnoty na svojom webovom sídle,
- oznamuje emailom regionálnym úradom presiahnutie/nepresiahnutie referenčnej hodnoty v stredných školách v ich územnej pôsobnosti,
- oznamuje emailom príslušnému regionálnemu úradu, že strednej škole v jeho územnej pôsobnosti vznikla dodatočná povinnosť uplatňovať prísnejší režim.